

насамперед комунікативно-діяльнісна спрямованість занять з одномовною, тобто німецькомовною, формою спілкування, їх професійна та фахова спрямованість, орієнтація на студента, формування навичок самостійної роботи та сприяння розумінню міжкультурних аспектів.

3. Оцінюючи стан викладання німецької мови в КНЕУ в контексті змісту зазначеної вище Програми, можна констатувати поступове наближення до загальноєвропейських підходів, а нагальними проблемами вважати посилення уваги до самостійної роботи студентів (що передбачає створення сучасного лінгафонного кабінету), орієнтацію на згадані вище уніфіковані рівні володіння іноземними мовами та запровадження відповідних критеріїв підсумкового оцінювання знань. Бажаним було б і збільшення до чотирьох академічних годин часу на вивчення іноземної мови у третьому семестрі.

М. К. Галабурда, канд. екон. наук, ст. викл.
кафедри політекономії обліково-економічних факультетів

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ В СТРУКТУРІ СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ

Ускладнення соціально-політичних та економічних процесів у сучасному суспільстві вимагає релевантності їх аналізу і пояснення в системі викладання суспільних дисциплін. Необхідною умовою формування структури університетської освіти є інтеграція та оптимізація всіх напрямків наукового пізнання. На мій погляд, таке формування повинно проходити відповідно до базисних принципів філософії науки (базисних методологічних засад наукового пізнання), а не формалізації норм викладання дисциплін.

Слід відмітити, що формалізація методики викладання, яка проходить сьогодні в Україні, є наслідком становлення міжнародного ринку освітніх послуг, специфіка якого вимагає вирівнювання можливостей всіх його учасників. Зрозуміло, що у випадку становлення нових навчальних закладів, різного роду інтеграційні процеси та міжнародні угоди відкривають широкі можливості для вільного входу у галузь. Однак, на сьогоднішньому етапі такого роду процеси направлені на підпорядкування діяльності провідних фахових університетів країни. Досить сумнівним виглядає підписання подібних високообмежувальних угод університетами Берклі, Гарварду, Сьорбони, Кембриджу та ін., що в жодному випадку не

зменшує їх ролі у формуванні висококваліфікованих фахівців. Більшість із сучасних теоретиків економічної науки є випускниками тих закладів, які дотримуються власних концептуальних позицій.

Привабливість і переваги класичної університетської освіти полягають у можливості поєднання різних методологічних підходів до аналізу проблем реальної дійсності, через інтеграцію методів наукового пізнання (рис. 1). Так, у сучасній економічній теорії достатньо широко використовуються методологічні підходи фізико-технічних (закони термодинаміки, теоретичної механіки тощо) та природничих наук (ньютонівські методи розв'язання неявих систем та ірраціональних рівнянь, теорія еволюції Дарвіна та ін.).

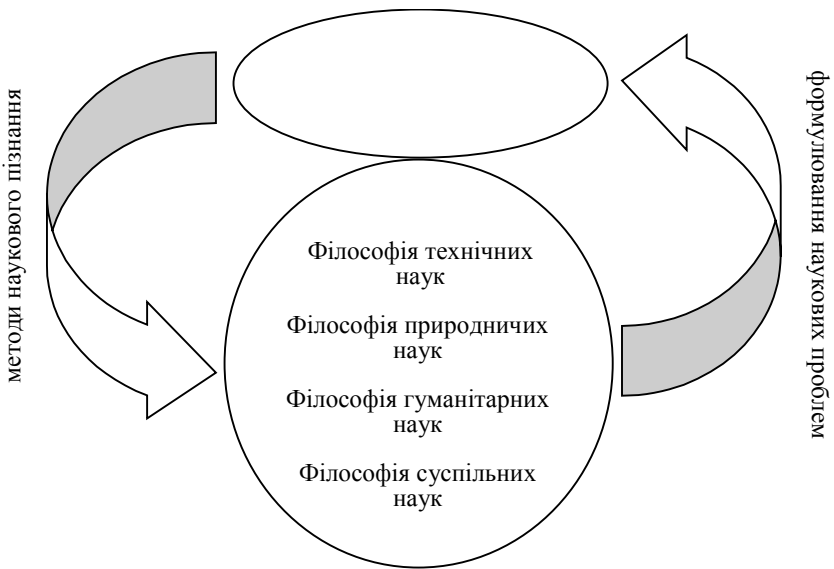

Рис. 1. Процеси диференціації та інтеграції науки¹

На превеликий жаль, у системі викладання дисциплін економічної теорії не приділяється достатньої уваги сучасним методологічним підходам, які широко використовуються в рамках нової інституціональної, неоінституціональної та еволюційної течії економічної науки. Такі підходи, крім традиційних для інституціоналізму чинників культурного, історичного та морально-етичного характе-

¹ Усвідомлення необхідності пояснення нових процесів і явищ обумовлює пошук спеціалізованих методологічних підходів до їх аналізу. Узагальнення та обґрунтування спеціалізованих методологічних підходів визначає можливість їх використання в інших сферах наукового пізнання.

рів, включають до аналізу функціональні взаємозв'язки економіки з політичними, соціальними етнічними та ін. детермінантами.

Використання таких підходів у рамках курсів політекономії, економічної теорії, а також спеціалізованих курсів дозволить вирішити найбільш спірні питання трансформаційних процесів на терені пострадянських країн. Концептуально викладення проблем трансформації повинно включати наступні положення:

- 1) основні теоретико-методологічні підходи до аналізу трансформаційних процесів;
- 2) теоретичні основи централізовано керованої економіки;
- 3) огляд теоретичних моделей розвитку ринкової економічної системи в умовах глобалізації;
- 4) фундаментальні основи соціально-орієнтованої ринкової економіки;
- 5) державно-політичні принципи економічної політики соціальної ринкової економіки;
- 6) передумови та цілі соціально-економічної трансформації командно-адміністративної системи соціалізму в Україні;
- 7) економічна політика та соціально-економічні процеси в перехідній економіці України на початку трансформації;
- 8) проблеми трансформації, обумовлені боротьбою за економічну та політичну владу. Роль ідеологій;
- 9) соціально-економічні наслідки трансформаційного реформування в Україні;
- 10) політика макроекономічної стабілізації та економічного зростання в умовах трансформаційної кризи в Україні;
- 11) система пріоритетів економічної політики України на сучасному етапі.

М. В. Головка, канд. пед. наук, доцент,
Ю. О. Матвієнко, асистент кафедри педагогіки та психології

ПЕРСПЕКТИВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЕКОНОМІКИ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Важливими чинниками соціального та гуманітарного розвитку сучасного суспільства є цілеспрямований розвиток освіти та освітнє співробітництво, яке планується найповніше реалізувати в межах загальноєвропейського освітнього простору. Серед основних цілей освіти домінантою сьогодні є забезпечення її високої